

Kamer van de Middenstand

Initiatiefadvies betreffende de bevoegdhedenoverdracht van de federale Overheid naar de Gewesten op het vlak van toegang tot het beroep

2012

**Het advies werd goedgekeurd tijdens de plenaire zitting van 15 mei 2012
van de Kamer van de Middenstand**

Historiek

Het in het Regeerakkoord van 1 december 2011 vervatte institutioneel akkoord voor de zesde Staatshervorming heeft betrekking op heel wat aangelegenheden.

Tijdens zijn bezoek aan het Brussels Economisch en Sociaal Overlegcomité (BESOC) van 13 februari 2012 heeft Minister-President Charles Picqué de leden van de Economische en Sociale Raad verzocht om de Brusselse specifieke kenmerken te analyseren en om hieruit lessen te trekken voor de toekomst van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van de zesde Staatshervorming.

De Kamer van de Middenstand heeft in eerste instantie twee aangelegenheden weerhouden en deze aan de Brusselse specifieke kenmerken getoetst.

De eerste aangelegenheid heeft betrekking op de regionalisering van de handelshuur, de tweede op de overdracht naar de Gewesten van de vestigingsvoorwaarden van de toegang tot het beroep.

Plan

Historiek	2
Plan.....	2
Toegang tot het beroep	3
1. Context	3
2. Zes leidbeginselen	4
3. Brusselse specifieke kenmerken	6
4. De opdrachten van het ondernemingsloket	6
5. Besluiten.....	7

Toegang tot het beroep

1. Context

Om een zelfstandige activiteit te kunnen uitoefenen, moet er aan bepaalde voorwaarden op het vlak van bijvoorbeeld leeftijd of burgerrechten, worden voldaan. Verschillende wettelijke formaliteiten, zoals de inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen, de BTW-identificatie of de aansluiting bij een sociale verzekeringskas voor zelfstandige werknemers, moeten worden vervuld.

Naast deze gemeenschappelijke verplichtingen voor alle ondernemers, bestaan er ook specifieke formaliteiten die bepaalde categorieën van zelfstandigen moeten vervullen.

Deze formaliteiten hebben betrekking op de ondernemersvaardighedenⁱ die voor de handels- of ambachtsberoepen moeten worden aangetoond, zoals de basiskennis van het bedrijfsbeheer en eventueel intersectorale en sectorale bekwaamheden, evenals op de voorwaarden die moeten worden vervuld voor het uitoefenen of het voeren van de titel van een dienstverlenend vrij of intellectueel beroep, voor het uitoefenen van een ambulante of marktactiviteit, op het voeren van een beschermde titel, of op de voorwaarden voor buitenlandse werknemers om een beroepskaart te verkrijgen, alsook op andere specifieke licenties en vergunningen.

Aangezien het institutioneel akkoord voor de zesde Staatshervorming geen betrekking heeft op de toegang tot de vrije beroepen, zal dit advies hierop niet verder ingaanⁱⁱ.

Hetzelfde geldt voor het geheel van criteria en bepalingen betreffende de kennis van het bedrijfsbeheer, dat in dit advies niet aan bod zal komen.

De Kamer van de Middenstand blijft er overigens voorstander van om de vereiste inzake basiskennis van bedrijfsbeheer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te behoudenⁱⁱⁱ, evenals deze inzake de beroepskaart. Ter aanvulling is ze van mening dat men een begeleiding moet handhaven die aan de ondernemers is aangepast.

Dit advies zal enkel betrekking hebben op de sectorale beroepsbekwaamheden die voor specifieke activiteiten worden geëist^{iv}.

Volgens de Kamer van de Middenstand zouden **zes leidbeginselen** de regionalisering van de toegang tot het beroep zo nodig moeten sturen :

- ✓ Een degelijke bescherming van de consumenten en van de goede handelspraktijken
- ✓ De concurrentievoorwaarden voor de Brusselse zelfstandigen en ondernemingen handhaven
- ✓ Wijzigingen in termen van ontlasting dan wel in termen van afschaffing
- ✓ Beslissingen om het rechtskader te wijzigen die op specifieke rechtvaardigingen zijn gebaseerd
- ✓ Een administratieve vereenvoudiging die het overdraagbaar karakter van de voorwaarden voor de toegang tot de beroepen van het ene Gewest naar het andere waarborgt
- ✓ Vergelijkbare toegangsdrempels om concurrentievervalsingen te voorkomen

De Kamer van de Middenstand blijft de werkzaamheden die hieromtrent in de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO aan de gang zijn nauwlettend opvolgen en zal dit advies zeker aan deze Raad overmaken.

De Kamer van de Middenstand sluit zich volledig aan bij de besluiten van het advies van 11 maart 2011 van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO over de hervorming van de richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties. Deze besluiten luiden als volgt : « *De Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO vraagt dat er bij de hervorming van het stelsel voor de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties gestreefd wordt naar een optimaal evenwicht tussen de maximale toegang van de zelfstandigen en werknemers tot de interne markt enerzijds en een correcte erkenning van de beroepskwalificaties anderzijds. Zelfstandigen en werknemers moeten op een zo eenvoudig mogelijke wijze de erkenning van hun beroepskwalificaties kunnen bekomen zodat zij niet gehinderd worden om op de interne markt actief te worden. Tegelijkertijd is het wel belangrijk dat zij enkel een erkenning kunnen bekomen voor de beroepskwalificaties waarover zij daadwerkelijk beschikken en dat voor hen hetzelfde minimale niveau van beroepskwalificaties geldt als voor de zelfstandigen en de werknemers van de lidstaat waar men actief wil worden.* »

De Kamer van de Middenstand verzoekt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om de inhoud van deze Richtlijn strikt in acht te nemen.

2. Zes leidbeginselen

✓ Een degelijke bescherming van de consumenten en van de goede handelspraktijken

De Kamer van de Middenstand is een grote voorstander van de bestaande beroepsreglementeringen in België. Deze zijn absoluut noodzakelijk om een minimumkwaliteit te waarborgen en om misbruiken te bestrijden. Vaak zijn ze zelfs onontkoombaar om de veiligheid van niet alleen de consumenten, klanten en patiënten, maar ook van de bezoldigde en zelfstandige werknemers te waarborgen. De beroepsreglementeringen hebben geen protectionistische doelstelling, maar streven ernaar om een kwaliteitsvolle uitoefening van het beroep te waarborgen. Naast de specifieke beroepsbekwaamheden, is de basiskennis van het bedrijfsbeheer een belangrijke voorwaarde om het welslagen van een onderneming te garanderen.

✓ De concurrentievoorwaarden voor de Brusselse zelfstandigen en ondernemingen handhaven

De **technische kennis** heeft niet alleen tot doel om de consument te beschermen, maar ook om een gezonde concurrentie te verzekeren, om het beroep te saneren en om bij te dragen tot de bestrijding van het zwartwerk.

Het vaststellen van verschillende drempels voor de toegang tot het beroep zou kunnen leiden tot concurrentievervalsingen tussen Gewesten en tot een mindere kwaliteit van de prestaties.

✓ **Wijzigingen in termen van ontlasting dan wel in termen van afschaffing**

De Kamer van de Middenstand is van mening dat bij een regionalisering een loutere afschaffing van de voorwaarden voor de toegang tot het beroep niet kan worden overwogen. Ze vraagt in tegendeel dat de regionalisering deze voorwaarden voor de toegang tot het beroep minder zwaar zou maken.

Hierdoor zou men vereisten kunnen behouden, zonder deze echter te zwaar te maken vanuit een administratief oogpunt. De beroepsfederaties blijven niettemin zeer gehecht aan deze technische kennis en men dient deze dan ook te raadplegen.

Naast de betrokkenheid van de beroepssectoren zal men ook rekening moeten houden met de Opleidingscentra van de middenstand, de door het BHG opgerichte Referentiecentra (logistiek, stadsberoepen, horeca, bouwwezen, metaalnijverheid, ICT, ...) en andere opleidingscentra.

✓ **Beslissingen om het rechtskader te wijzigen die op specifieke rechtvaardigingen zijn gebaseerd**

Indien de Brusselse Hoofdstedelijke Regering wijzigingen aan het rechtskader overweegt in het kader van de aangelegenheden die aan de Gewesten werden overgedragen, vraagt de Kamer van de Middenstand of de Regering zich baseert op diepgaande analyses van de specifieke situatie van zowel Brussel als van diens verhoudingen tot de andere Gewesten. Deze analyses werden verricht in overleg met de Kamer van de Middenstand en moeten het toelaten om de voorgestelde wijzigingen op een juiste wijze te rechtvaardigen en met redenen te omkleden.

De Kamer van de Middenstand hoopt dat de andere Gewesten tot gelijkaardige analyses zullen overgaan.

✓ **Een administratieve vereenvoudiging die het overdraagbaar karakter van de voorwaarden voor de toegang tot de beroepen van het ene Gewest naar het andere waarborgt**

De Kamer van de Middenstand stelt voor om het ***beginsel van automatische en wederzijdse erkenning*** toe te passen op alle vergunningen inzake technische vaardigheden en beroept zich op het al eerder vermelde advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO om het overleg op het Belgisch niveau tussen de drie Gewesten te omkaderen.

Voor het goed bestuur verzoekt de Kamer van de Middenstand de andere Gewestregeringen om op dezelfde wijze tewerk te gaan.

✓ **Vergelijkbare toegangsdrempels om concurrentievervalsingen te voorkomen**

Verschillende toegangsdrempels instellen zou ertoe leiden dat de keuze van de vestigingsplaats zou worden bepaald door opportuniteiten in de regelgeving, met grote gevaren op concurrentievervalsing en op een mindere kwaliteit van de prestaties tot gevolg.

Om de opgesomde leidbeginselen na te leven dringt zich **over het algemeen** een overleg tussen de Gewesten op, in termen van tijdschema, van inwerkingtreding van de nieuwe regelgevingen en van definiëring van de nieuwe beroepen, om zo gelijkwaardige toegangsdrempels vast te stellen en een administratieve vereenvoudiging te waarborgen.

3. Brusselse specifieke kenmerken

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ontvangt mensen uit alle windstreken van de wereld. Het ontvangt er verhoudingsgewijs meer dan de andere Gewesten. Zo had in 2012 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 37,42 % van de bij het RSVZ ingeschreven zelfstandigen geen Belgische nationaliteit, tegen slechts 5,88 % in het Vlaams Gewest en 6,42 % in het Waals Gewest^v.

Deze mensen brengen hun cultuur en de economische activiteiten van hun land van herkomst met zich mee. Een erkenning van de bekwaamheden die ze in hun land van herkomst hebben verworven, is een troef voor de ontwikkeling van deze economische activiteiten in Brussel. Een identificatie van specifieke competentiepolen blijkt nuttig te zijn om zoveel mogelijk voordeel van deze interculturaliteit te halen.

De Kamer van de Middenstand vindt deze aanwezigheid van personen van vreemde origine een troef voor de Brusselse dynamiek in termen van ontwikkeling van het ondernemerschap en van daling van de werkloosheid. Niettemin denkt de Kamer dat men de vereisten voor de toegang tot het beroep moet aanpassen om rekening te houden met de oorspronkelijke cultuur van de personen van vreemde origine. Deze aanpassingen zullen helpen om de informele economie terug te dringen.

Tot slot zouden de opleidingsinstellingen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werkzaam zijn, de referentiecentra, evenals de betrokken beroepsfederaties de opleidingsvereisten kunnen bepalen. Het bijbehorende diploma zal vóór de uitoefening van de activiteit moeten worden verkregen. Zo is de Kamer van de Middenstand bijvoorbeeld van oordeel dat een specifieke en minder zware verplichte opleiding van de zelfstandigen en van restauranthouders, waarvoor momenteel geen toegang tot het beroep is vereist, het zou toelaten om de hygiëne op deze plaatsen te verbeteren. Men zou een beraadslaging kunnen voeren over de lijst van de soorten maaltijden die momenteel zijn vrijgesteld.

4. De opdrachten van het ondernemingsloket

De middenstandsorganisaties herhalen dat de erkende ondernemingsloketten twee soorten opdrachten hebben :

- de federale opdrachten^{vi}
- het enig loket

Bovendien vervullen de erkende ondernemingsloketten een rol :

- van informatie en bemiddeling
- van beslissing op het vlak van vestiging en vergunning

De Kamer van de Middenstand wijst erop dat de erkende ondernemingsloketten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen ondersteunen op het vlak van de regionalisering van de toegang tot het beroep, van het aangeven van de gepaste opleidingen en van de basiskennis.

5. Besluiten

De bepalingen op het vlak van de toegang tot het beroep, zowel deze die federaal zijn en blijven als deze die geregionaliseerd moeten worden, zouden kwaliteitsvolle dienstverleningen naar de consumenten toe en een gezonde concurrentie moeten vrijwaren en zullen het eerste beginsel moeten zijn om de Brusselse keuzes te bepalen.

Als tweede beginsel wenst de Kamer van de Middenstand de aandacht van de Brusselse Gewestregering, maar ook deze van de andere Gewestregeringen erop te vestigen dat er bij de voorbereiding van de gewestelijke regelgevingen degelijk overleg moet worden gepleegd.

Volgens de Kamer van de Middenstand zouden er vier bijkomende beginselen moeten worden nageleefd.

Ten eerste vraagt de Kamer om de concurrentievoorwaarden van de Brusselse zelfstandigen en ondernemingen te handhaven.

Ten tweede, dat een streven naar een permanente ontlasting, eerder dan het schrappen van bestaande maatregelen, het uitgangspunt van alle wijzigingen zou vormen.

Ten derde, dat de regelgevingen zouden worden overwogen op basis van nauwgezette analyses van de situatie van de zelfstandigen en ondernemingen en van de Brusselse context waarin deze werkzaam zijn. De afgekondigde regelgevingen zouden steeds op basis van deze analyses moeten worden gerechtvaardigd.

En tot slot, ten vierde, dat de beoogde administratieve vereenvoudigingen het overdraagbaar karakter van de voorwaarden voor de toegang tot de beroepen van het ene Gewest naar het andere zouden waarborgen.

ⁱ Art. 3 tot 18 van de Programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap van 10 februari 1998.

ⁱⁱ Zullen onder de bevoegdheid van de federale Staat blijven vallen, de gereguleerde dienstverlenende vrije of intellectuele beroepen : waarvoor een inschrijving bij een Orde, Instituut of Kamer is vereist (notarissen, advocaten, gerechtsdeurwaarders, bedrijfsjuristen, geneesheren (+ *het RIZIV*), dierenartsen, apothekers (+ *het RIZIV*), architecten, vastgoedmakelaars, bedrijfsrevisoren, accountants en belastingadviseurs, erkende boekhouders (belastingdeskundigen), autodeskundigen (Instituut in oprichting)), waarvoor een inschrijving bij het RIZIV is vereist (tandartsen, kinesitherapeuten, verloskundigen, verplegers, logopedisten, diëtisten, orthopedisten, orthoptisten, podologen, bandagisten, audiologen, opticiens, leveranciers van implantaten), waarvoor een inschrijving bij een federaal bestuur (of een erkenningscommissie) is vereist (psychologen, beroepsjournalisten, meetkundig schatters, privédetectives, privébewakers, beëdigde vertalers, wisselagenten en vermogensbeheerders, verzekeringsbemiddelaars (makelaars, agenten, onderagenten), bemiddelaars voor bank- en investeringsdiensten (makelaars, agenten).

ⁱⁱⁱ De wet van 10 februari 1998 heeft de basiskennis van het bedrijfsbeheer ingevoerd om faillissementen tegen te gaan. Uit de voorbereidende werkzaamheden bleken faillissementen in 30 % van de gevallen te wijten aan een onvoldoende bekwaamheid op het vlak van bedrijfsbeheer. Het aantal faillissementen neemt zeker nog niet drastisch af, zoals de laatste cijfers van Graydon dit aantonen (Graydon, Belgium, « De faillissementen », december 2011). Anderzijds geven de statistieken aan dat ongeveer 60 % van de faillissementen betrekking hebben op ondernemingen van minder dan 5 jaar. Deze situatie geldt vooral voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zeer veel laaggeschoolden en mensen die niet aan een bezoldigde baan geraken, zien hun toekomst immers enkel tegemoet in het kader van een zelfstandige economische activiteit die maar weinig kwalificaties vereist. Dit fenomeen hangt samen met de vele personen die de school zeer vroeg hebben verlaten en die geen cursussen hebben gevolgd om de basis van het bedrijfsbeheer onder de knie te krijgen. De ontoereikende evaluatie van het marktpotentieel, van correcte prognoses van de evolutie van de omzet, de moeilijkheden op het vlak van prijszetting, de onderfinanciering van het kapitaal en de basisregels van boekhouding en financieel beheer hebben vaak de sluiting, en zelfs het faillissement van de onderneming tot gevolg.

---

iv In

http://economie.fgov.be/nl/ondernemingen/leven_onderneming/oprichting/toegang_beroep/ond_vaardigh_handel_a mbacht/beroepsbekwaamheid :

Voor volgende activiteiten is een sectorale beroepsbekwaamheid nodig :

voertuigen :

- rijwielen,
- motorvoertuigen met een maximale massa tot 3,5 ton,
- motorvoertuigen met een maximale massa boven 3,5 ton.

bouw :

- ruwbouwactiviteiten,
- stukadoor-, cementeer- en dekvloeractiviteiten,
- tegel-, marmer- en natuursteenactiviteiten,
- dakdekkers- en waterdichtingsactiviteiten,
- plaatsen/herstellen van schrijnwerk - glazenmaker,
- algemeen schrijnwerker,
- eindafwerkingsactiviteiten,
- installatieactiviteiten voor centrale verwarming, klimaatregeling, gas en sanitair,
- elektrotechnische activiteiten,
- algemeen aannemer.

persoonsverzorging :

- kapper/kapster,
- schoonheidsspecialist(e),
- voetverzorg(st)er,
- masseur/masseuse,
- opticien,
- dentaaltechnicus,
- begrafenisondernemer.

andere :

- slager-groothandelaar,
- installateur-frigorist,
- droogkuiser-verver,
- restaurateur of traiteur-banketaannemer,
- brood- en banketbakker.

v RSVZ - Statistische gegevens van de leden Steun toestand op 31 december 2010.

vi Wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, zoals later gewijzigd.